

Notat

Dato: 22.05.2017
Arkivsak: 2015/8565-24
Saksbehandlar: sunschu

Til: Fylkesutvalet

Frå: Fylkesordføraren

Svar på spørsmål frå Aud Karin Oen

Representanten Aud Karin Oen, SV, har stilt dette spørsmålet til fylkesordføraren til møtet i fylkesutvalet 23. mai 2017:

Ny yrkesskule i Bergen?

Bransjesamanslutninga Entreprenørforeningen Bygg og Anlegg (EBA) i Hordaland og Sogn og Fjordane har fått klarsignal av Torbjørn Røe Isaksen for oppstart av "Yrkesskolen for Bygg og Anlegg i Bergen", med 120 studieplassar. Dette trass i eit nei frå Hordaland fylkeskommune. Fleirtalet sa frå til Udir at vi ikkje vil ha dette tilbodet. Byggenæringa var og kritisk og skulda EBA Vestenfjeldske for å køyre solo. Udir avslo søknaden. EBA klaga på avgjerda, og Udir heldt oppe vedtaket/avslaget (2016). No har statsråden overstyrt Udir.

I BT les eg dette:

"Hans Martin Moxnes i Entreprenørforeningen Bygg og Anlegg Vestenfjeldske:

-Problemet er at vi ikke får tak i nok lærlinger til å fylle behovet vårt, særlig innen betongfaget. Vi har masse plasser som står tomme. Her er det jo også snakk om godt betalte jobber der en 20-åring fort kan tjene 500.000-600.000 kroner når han eller hun er ferdig utdannet, sier Moxnes.

Han mener også at kvaliteten på den offentlige utdanningen innen faget ikke er god nok."

1. Kan fylkesordføraren gjere greie for saka?
2. T.d. Kva konsekvensar vil dette få for andre skular som er under planlegging og for eksisterande tilbod.
3. Kor stor andel utgjer desse plassane av det totale tilbodet?
4. Er det rett at det ikkje er nok lærlingar til faget?
5. Er kvaliteten på den offentlege opplæringa ikkje god nok?
6. Kor mange læreplassar har ein fått tilbod om frå bransjen og ikkje klart å fylla?

Svar frå fylkesordføraren:

Spørsmål 1 og 2: Det er rett at Kunnskapsdepartementet har overprøvd vedtaket til Utdanningsdirektoratet i samband med søknaden i 2015 og stadfestinga av vedtaket etter at EBA Vestenfjeldske klaga på avgjerda i 2016. Hordaland fylkeskommune er orientert om KDs endelege vedtak i brev av 11.05.2017.

I uttalen frå fylkeskommunen i samband med høyringa i november 2015 vart det mellom anna peika på dette:

«I Hordaland fylkeskommune og Bergen kommune er det god dekning på utdanningsprogram for bygg og anlegg, og det er kapasitet til fleire elevar i den offentlege skulen. Det er derimot ikkje fleire søkjarar, og ein kan difor ikkje oppjustere tilbodet. Det er allereie gjort endringar i skulestrukturen for å sikre eit robust fagmiljø og stabilt utdanningstilbod. Ei godkjenning av ein auke i elevplassar i dette tilbodet vil gjere at effekten av dei allereie føretekte endringane vert svekka og vil medføre at det må gjerast nye endringar. Ei godkjenning vil ha negative konsekvensar for den offentlege skulestrukturen. Det vil gå ut over dei allereie føretekte endringane for å sikre robuste fagmiljø, og det vil gje fylkeskommunen ei utfordring i formidling til læreplassar. Fylkesrådmannen støttar ikkje søknaden om godkjenning.» I same sak står det meir detaljert om tal søkjarar, tal skuleplassar og tal læreplassar.

I samband med klaga bad Utdanningsdirektoratet fylkeskommunen om svar på følgjande uttale sett fram i klage frå EBA Vestenfjeldske:

«I søknaden fremholdt vår klient at søkningen til VG1 Bygg- og Anleggsteknikk i Hordaland i 2015 for første gang på flere år økte med ca. 20 prosent i forhold til søkertallet året før, og at det med bakgrunn i utviklingen i oljerelatert industri måtte forventes en fortsatt vekst i søkertallet til bygg- og anlegg i 2016. Det viser seg nå at antallet søkere har økt fra 455 i 2015 til 533 i 2016, det vil si en ytterligere økning på 17 prosent. Antallet plasser på VG1 Bygg- og Anleggsteknikk i de videregående skolene i Hordaland i 2016 er 472, hvilket betyr at 61 elever ikke vil bli tildelt skoleplass til sitt primære søknadsvalg, og Hordaland Fylkeskommune sitt premiss de facto er feil»

Fylkeskommunen svarte følgjande:

«I prognosen for inntaket til skuleåret 16/17 opererer vi med eit plasstal innan Vg1 BA på 472. Dette er basert på vår utrekning av trong for plassar med utgangspunkt i elevtal føregåande skuleår. Den fysiske kapasiteten i vår skulestruktur er derimot større og det er generelt ein overkapasitet både innan Yrkesfag og Studiespesialiserande. Denne problematikken arbeider HFK med i sin Skulestrukturplan som vert politisk handsama i Fylkestinget i oktober 2016. I framtidig struktur har Fylkesrådmannen planlagt med totalt 960 plassar innan Bygg- og anleggsfaga (BA). Likevel vil det vere rom for auke på BA innanfor dei fysiske rammene til skulane. HFK opprettar tilbod etter prognosane for søkjartal. Dette justerast for alle utdanningsprogramma. Til inntaksperioden er plasstalet på Vg1 BA auka til 556. Denne auken er gjort ved utnytting av eksisterande kapasitet på skular som har BA-tilbod. Auken inneber ingen bygningsmessige tilpassingar på skulane. Etter endeleg inntak og elevteljing var det 19 ledige plassar på Vg1 og 61 ledige plassar på Vg2 Bygg og anleggsteknikk. HFK kan ikkje sjå at premissane for vår uttale er feil.»

I sak PS 40/2017 om justering av tilbodsstrukturen, handsama i OPHE 19.4.2017, står det at søkjartala for 2017/18 viser ei utflating, etter at dei gjekk opp i 2015 og 2016. For skuleåret 2017/18 er det totalt 891 søkjarar med ungdomsrett til bygg- og anleggsteknikk i Hordaland, av desse 502 på vg1. Utviklinga i søkjartal til BA på vg1 har vore slik: 442 (2015), 498 (2016) og 502 (2017).

Spørsmål 3: Den kapasiteten som er tildelt EBA, kan jamførast med vedteken kapasitet i HFK. Dersom vi legg til grunn ein ny kapsitet på 60 + 60 plassar på BA komande skuleår, vert samla kapasitet på Vg1 591 (531+60) og 371 på Vg2 (311+60). EBAs del utgjer då om lag 10% (Vg1) og 16% (Vg2). Dersom vi legg til grunn at søkjartalet vert uendra etter at det nye tilbodet er på plass, ville 60 + 60 nye plassar komande skuleår ha utgjort 12% (Vg1) og 15,5% (Vg2).

Spørsmål 4: Det er rett at det er for få av dei som går på Vg2 Byggteknikk, som søker læreplass i betongfaget, eller for den saks skuld i murarfaget. Dei aller fleste søker seg til tømrarfaget etter Vg2. Det kontraktsmessige forholdet mellom fagopplæringskontoret og den enkelte verksemd er på intensjonsnivå. Det viser seg at dette er ein usikker indikasjon på kor mange som faktisk får læreplass.

Andre omsyn spelar inn:

- Mobiliteten til lærlingane
- Kvaliteten, at dei er kvalifisert, at fråværet ikkje er for høgt
- Svingingar i behovet for arbeidskraft i bransjen
- Betong: svært ofte 2. og 3. val
- Mur, svært ofte 2. og 3. val

Svaret er då i kortform at byggenæringa kan ta mot fleire lærlingar i betongfaget enn vi kan tilby dersom potensielle lærlingar tilfredsstiller dei krava som bransjen stiller og dersom fleire ungdommar set betong som 1. val.

Spørsmål 5: Spørsmålet om kvaliteten på den offentlege opplæringa er eit spørsmål det er vanskeleg å gje eit objektivt svar på. Fylkeskommunen har eit samarbeid med store delar av byggebransjen om nye Åsane vidaregåande skule, noko som kan tyde på at bransjen har tru på at den offentlege skulen er i stand til å ta hand om behova i næringa med dagens krav til kvalitet.

Spørsmål 6: Viser til svar på spørsmål 4. Det som er avgjerande for kor mange lærlingar vi kan formidle til bransjen, er kva lærefag ungdomane siktar seg inn på og i kva grad dei er kvalifiserte. Intensjonsavtalane er ikkje eit påliteleg mål for omfanget av tilbod om læreplass. Til dømes har TIP mist 40% av søkjarane på tre år, og då hjelper det ikkje at vi har rikeleg med intensjonsavtaler.

Korleis kan betong- og murarfaget bli meir populære lærefag når utsiktene til arbeid er gode og løna rimeleg bra? Dette spørsmålet vil vere like aktuelt om skulen er offentleg eller privat. Av brevet frå KD går det fram at også den nye yrkesfagskulen må opne for at elevane kan velje vekk dei to faga som er kjernen i søknaden; betongfaget og tømrrarfaget. Og elevane skal også kunne velje vekk Vg2 Byggteknikk dersom dei ser at det er noko anna dei vil.

Nasjonalt er vi no midt oppe i prosessen fram mot ny programstruktur på yrkesfag. Eit senteralt spørsmål er om ikkje spissinga inn mot konkrete lærefag kjem for seint.

Fylkesordføraren vil understreke at departementet gjev klaga berre delvis medhald. Skulen søkte om 150 elevplassar, men har fått godkjenning for 120 elevplassar. Desse plassane skal fordelast likt mellom Vg1 og Vg2, i motsetnad til søknaden frå skulen med 90 plassar på Vg1 og 60 på Vg2. Departementet presiserer at skulen må dekkje alle kompetansemål, og sørgje for at elevane kan velje eit anna Vg2-alternativ enn byggteknikk og andre lærefag enn betong- og tømrrarfaget.